

?Carme Gomà. Olor de cansaladeria

La Carme tanca els ulls perquè li arribi la flaire del ram de flors que li van regalar el dia que va complir cent anys. L'aroma encara es manté fresca, igual que la seva memòria a l'hora de recordar les vivències al llarg d'un segle, vinculades a un espai on van transcórrer els seus anys més feliços, la cansaladeria Gomà, que portava el seu cognom.

Foto: Ramon Fontdevila

La seva història està vinculada al desaparegut establiment, situat al carrer d'Urgell de Manresa, als baixos de la casa on va créixer, que els seus pares van obrir als anys vint i que ella va regentar fins a la jubilació, el 1987. Molts encara la recorden al darrere del taulell, amb el característic davantal blanc amb brodats a les puntes, que ressaltava amb la pell morena i els cabells negres, que sovint duia lligats amb una trena. De jove diuen que era molt presumida i qui ho ha estat ho continua sent en la vellesa.

Amb cent anys acabats de fer, llueix un pentinat modern, amb els cabells curts i castanys, eixugats a l'aire, i un serrell d'un to més ros que li aporta caràcter. En les seves mans també es detecta la fermesa d'una dona treballadora, avesada a tallar la carn que venien a la botiga, tot i que reconeix que al principi l'ofenia «la forta olor del xai, però m'hi vaig haver d'acostumar». Des de ben petita, va començar a ajudar els pares a la cansaladeria, mentre rebia les lliçons a l'escola. En el seu cas va poder formar-se fins als setze anys, però la guerra va estroncar una part del seu temps com a estudiant. La veu s'afligeix en parlar del temor que sentia del soroll dels avions quan sortia al carrer i de la mort de dues de les seves amigues en el trajecte d'anar a l'escola. «No em van deixar anar a l'enterrament per la por que em passés alguna cosa. Encara no entenc quina culpa tenien de tot plegat dues nenes innocents», lamenta.

Durant la guerra, explica que van passar gana. «Menjàvem algunes verdures, una mica de tall quan n'hi havia i aquell pa negre que feia mal a les dents». L'experiència d'un període marcat per l'escassetat d'aliments li va fer valorar, més tard, el fet de poder vendre tota mena de productes en el seu negoci, com ara carn magra, llom, botifarra o embotits. Recorda que sempre tenien flors a l'aparador de la cansaladeria i per Setmana Santa, quan la clientela augmentava, feien figures amb el llard sobrant perquè la gent s'aturés a mirar. «Fèiem formes com girafes, estrelles o fins i tot un any vam representar un guàrdia civil», destaca somrient. L'artista era el seu marit, el Tomàs Fius, amb qui es va casar amb dinou anys i van tenir la Teresa. Ell va continuar treballant al negoci familiar, en una esparteria ubicada al carrer Sobrerroca, «però sempre que podia ens donava un cop de mà, s'estimava la botiga igual que nosaltres», remarca.

Els anys van córrer fins que va arribar el moment de jubilar-se i abaixar la persiana del negoci l'any 1987, a causa de la manca de relleu. La Carme apunta que els primers dies se li van fer feixucs; «a casa em sentia molt estranya», però de seguida va arribar una etapa dolça de viatges amb el marit, en què van aprofitar el temps lliure que mai els havia permès el treball. En morir-se el Tomàs, ara fa 25 anys, la Carme va traslladar-se a viure al carrer Camps i Fabrès, al costat de la filla, que l'ajuda amb les tasques de la casa. En els últims anys, ha perdut força a les cames i ja no pot fer les passejades d'abans, però si pogués encara caminaria fins al carrer d'Urgell, allà on se situava la cansaladeria, per constatar que, malgrat els canvis, encara s'intueix aquella olor que abans rebutjava, però que ara és el record més viu que conserva.